

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2017/18:6

Onsdagen den 18 oktober

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 19–20 oktober 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna till EU-nämndens sammanträde här i dag i Förstakammarsalen. Vi har en punkt på dagordningen som intresserar de flesta, och den handlar om Europeiska rådet. Därför är statsminister Stefan Löfven här för information och samråd.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Europeiska rådet inleder sitt möte i morgon eftermiddag och fortsätter på fredag. Vid det här mötet ska vi diskutera migration, digitalisering, försvar och utrikesfrågor, och vi kommer också att beröra framtidsfrågor och brexit.

Som vid många tidigare tillfällen står migration på dagordningen, och det är naturligtvis ett fortsatt prioriterat arbete för regeringen. När det gäller de sju rättsakterna, som tillsammans kommer att bilda ett nytt asylsystem, går förhandlingarna olika snabbt och olika bra. I några fall går det riktigt bra, medan framför allt Dublinförordningen fortfarande är mycket problematisk.

Tillsammans med likasinnade som Tyskland och Frankrike driver vi på för att EU skyndsamt ska enas också om den här frågan, även om motståndet från ett antal medlemsstater fortfarande är kompakt.

Även om frågan inte väntas vara central vid det här mötet kan jag försäkra er om att vi kommer att fortsätta att arbeta enär för en lösning och för en snabbare hantering, vilket jag också kommer att ta upp under diskussionen om Europeiska rådets fortsatta arbete som jag återkommer till strax.

När det däremot gäller de internationella aspekterna av migrationen kan vi konstatera att flera åtgärder som har vidtagits nu ger resultat, inte minst när det gäller samarbetet med de afrikanska länderna, och samtidigt återstår det mycket att göra.

Vi får heller inte glömma bort att grundorsakerna till mycket av migrationen såsom fattigdom och konflikter kräver breda, långsiktiga lösningar. Sverige gör stora insatser här, och det gör vi framför allt genom ett omfattande bistånd men också genom EU med till exempel 3 miljarder

euro till EU:s förvaltningsfond för Afrika, den så kallade Vallettafonden. Men det är naturligtvis angeläget att fler bidrar i det här arbetet.

Herr ordförande! För snart tre veckor sedan var jag i Tallinn och diskuterade digitalisering tillsammans med mina kollegor. Det var en nyttig övning, och det stod klart att det råder en stor enighet om digitaliseringens betydelse för Europas framtid.

Digitalisering driver samhällsutvecklingen. Den kan förenkla och effektivisera vår vardag. Den digitala inre marknaden ger konkurrenskraft, jobb och tillväxt – en hållbar sådan. Samtidigt är det naturligtvis viktigt att människor kan få rätt kunskaper och kompetens så att man hänger med i utvecklingen och kan känna sig trygg också i digitala miljöer.

Sverige ligger i yttersta framkant inom digitaliseringen, men vi måste fortsätta att utvecklas. Regeringen har därför välkomnat kommissionens digitala inre marknadsstrategi och de förslag som har lagts för genomförandet av denna.

Avskaffandet av roamingavgifter är ett konkret exempel på att strategin börjar leverera resultat och dessutom på ett sätt som märks tydligt i människors vardag. Nu måste vi öka takten så att fler förslag ur den här strategin blir verklighet.

I dag är de flesta företag oavsett storlek och oavsett branschtillhörighet beroende av fria, gränsöverskridande dataflöden i sin verksamhet. Det utgör en allt större del av de globala handelsflödena. För att skapa de bästa förutsättningarna för innovation och tillväxt måste data kunna röra sig över gränserna både inom EU och gentemot omvärlden utan omotiverade hinder. EU bör därför snabbt anta förslaget om fria dataflöden. Det blir också allt viktigare att inkludera den här typen av frågor i handelsavtal med tredjeland.

Om Europa ska ligga i digitaliseringens framkant måste EU också bli bättre på att möjliggöra genomförandet av nästa generations mobiltelekommunikationsteknik, 5G. Det här behövs för Europas tillväxt och konkurrenskraft eftersom den här tekniken kommer att lägga grunden för helt nya produkter, nya tjänster och nya sätt att arbeta. Här ska vi ha en hög ambitionsnivå.

En fråga som har diskuterats den senaste tiden är beskattning i en digitaliserad ekonomi. Det är naturligtvis inte acceptabelt om företag helt undgår att betala skatt genom en aggressiv skatteplanering. Därför har det förts fram förslag som skulle innebära att det inte längre krävs en fysisk närvaro i ett land för att ett företag ska kunna bli skattskyldigt där, utan det skulle räcka med en digital närvaro.

Det här är dock en mycket komplicerad fråga som behöver hanteras på global nivå och inte genom en särlösning för EU. EU bör dock fortsätta bidra till den här diskussionen som nu förs inom OECD.

Den digitala ekonomin bjuder inte bara på möjligheter, och EU måste därför fortsätta att utveckla sin gemensamma kapacitet att hantera cybersäkerhetsutmaningar för att skydda både medborgare och företag. För det här krävs kunskap, förmåga och en pålitlig och robust infrastruktur, och det är därför bra om vi kan fortsätta att förbättra EU-samarbetet också på det här området.

Herr ordförande! Utmaningarna på säkerhetsområdet aktualiseras också under nästa dagordningspunkt då vi åter kommer att diskutera EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Nämndens ledamöter är mycket väl medvetna om det försämrade säkerhetsläget i vårt närområde och i vår omvärld. Vi behöver ta ett samlat ansvar för Europas säkerhet och stödja arbetet med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Förslaget om ett upprättande av ett permanent strukturerat samarbete, PESCO, vilar på mellanstatlig grund och är en del av genomförandet av EU:s globala strategi. Ambitionen är att Sverige ska delta från start så att vi kan stärka svensk säkerhet och vår nationella försvarsförmåga.

Kommissionen lanserade i juni ett förslag till en europeisk försvarsfond som primärt kommer att bestå av två olika program, dels ett försvarsforskningsprogram, dels ett program som ska stödja försvarsindustriellt utvecklingssamarbete. Vår inriktning är att programmen bör finansieras genom omprioriteringar i EU-budgeten och att programmen ska utformas så att de ger goda möjligheter för den svenska industrin och svenska myndigheter att delta. Inga beslut ska dock fattas vid det här mötet.

Herr ordförande! Europeiska rådet kommer också att behandla några utrikesfrågor, nämligen Turkiet, Nordkorea och Iran.

Diskussionen om EU:s relation till Turkiet blir informell. Inga slutsatser väntas antas på det här området. Det ska sägas att den negativa utvecklingen i Turkiet är djupt oroande. Frihetsberövande av oppositionspolitiker och journalister med flera är oacceptabelt, och Turkiets agerande bör också leda till konsekvenser för landets relationer till Europeiska unionen.

Medlemskapsförhandlingarna har de facto avstannat sedan länge, och det är också rimligt med tanke på utvecklingen. Då är det också rimligt att förmedlemskapsstödet till Turkiet påverkas. Det är samtidigt viktigt att dialogen med Turkiet fortsätter, inte minst med oppositionen. Det europeiska perspektivet är viktigt för landet på sikt, och EU bör därför undvika oåterkalleliga beslut genom att helt stänga dörren för Turkiet.

Det väntas också en kortare diskussion om Nordkorea. Det är viktigt att de sanktioner som har beslutats faktiskt genomförs. EU har en viktig roll att spela här vad gäller påverkansarbete och stöd till andra länder kring genomförandet av sanktionerna. För att undvika en eskalerande situation krävs nu dialog och förhandling.

Slutligen kommer även Iran att tas upp. President Trumps besked att inte certifiera att Iran uppfyller sina åtaganden enligt den kärntekniska överenskommelsen påverkar i nuläget inte överenskommelsen. Sverige och EU har ett starkt intresse av att överenskommelsen består även i fortsättningen.

Herr ordförande! I samband med mötet kommer vi också att diskutera brexit. Jag behöver inte berätta i det här sällskapet att det här är mycket viktigt för Sverige. Vi behöver ett så bra resultat som möjligt både i själva utträdesförhandlingarna och för vår nya, långsiktiga relation.

Jag hade hoppats att få åka till Bryssel den här gången och nå en enighet om att förhandlingarna har nått tillräckliga framsteg i de centrala utträdesfrågorna. Det hade betytt grönt ljus för att gå vidare till nästa fas och också diskutera ramarna för den nya relationen med Storbritannien. Nu blir det tyvärr inte så.

Även om förhandlingarna har gått bättre efter premiärminister Mays tal i Florens är vi inte framme än, och det är vi överens om inom EU-27

och med vår chefsförhandlare Michel Barnier. Inte minst principerna för hur mycket britterna ska betala för redan ingångna åtaganden ser ut att bli en svår nöt att knäcka.

Men förhandlingarna har som sagt gått framåt, och när jag träffade Michel Barnier häromveckan var han ändå förhållandevis optimistisk om möjligheten att lösa också kvarstående problem även om vi har flera mycket svåra stötestenar kvar. Vi hoppas därför att vi ska kunna nå ett positivt beslut på vårt möte i december.

I anslutning till diskussionen om brexit kommer också frågan om omlokalisering av de två EU-myndigheter som i dag finns i Storbritannien att behandlas, och den estniska premiärministern ska informera om allmänna rådets diskussion den 17 oktober rörande just omlokaliseringen av de här båda myndigheterna. En efterföljande diskussion är inte planerad men kan naturligtvis heller inte uteslutas. Om det blir en diskussion om detta kommer jag naturligtvis att framhålla alla fördelar med den svenska kandidaturen och vad vi har att erbjuda.

Herr ordförande! Vi kommer också att följa upp framtidsdiskussionen från mötet i Tallinn. Vår diskussion kommer att ta avstamp i det arbetsprogram som Europeiska rådets ordförande Donald Tusk har skickat ut inför toppmötet. Programmet utgör Tusks planering för arbetet i Europeiska rådet fram till sommaren 2019, och det ska diskuteras men inte förhandlas.

Det är bra att programmet i grunden är tydligt förankrat i den process som lades fast i Bratislava för drygt ett år sedan och därefter i Rom för ungefär ett halvår sedan. Fokus måste nämligen ligga på att genomföra de beslut som vi har tagit gemensamt i EU.

Donald Tusks ambition är att bättre utnyttja de tillfällen då vi ses till att verkligen föra oss närmare beslut på just de här områdena, och han är angelägen om att vi ska lyckas lösa de riktigt svåra frågorna där vi de facto står långt ifrån varandra. Det här är en bra ambition.

Jag tycker att det är bra att vi också kan se en tydlig tidtabell för när vi förväntas hantera och fatta beslut om de här frågorna. Det är bra att det finns angivet när vi bör besluta om det nya asylsystemet, men jag tycker att ett beslut bör fattas tidigare än nästa vår. Det är också en uppfattning som vi kommer att fortsätta driva.

Det är viktigt att vi håller i det vi har sagt att vi ska göra genom att leverera enligt människors förväntningar i politiska sakfrågor. Vi stärker då också förtroendet för EU-samarbetet.

Arbetet framöver kommer framför allt att handla om att fokusera på att skapa fler och mer rättvisa jobb och ökad tillväxt, att föra en hållbar migrationspolitik med en rättvis fördelning och att öka vår gemensamma säkerhet. Det är helt centralt att unionen håller ihop och att det här samarbetet ger ett tydligt mervärde.

Anf. 3 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför det här Europeiska rådet. Det är många områden som är uppe för diskussion. Det kommer inte att bli några skarpa beslut, men det är ändå viktigt att diskutera dessa områden.

Vi har pratat mycket om migration. Det är en otroligt viktig fråga. Det handlar om att gå från ord till handling. Det är bra att statsministern lyfter

upp att man inte kan vänta till nästa vår med att ta tag i de frågorna, utan det behöver flyttas fram i tiden.

Digitalisering är viktigt för tillväxten i Europa och i Sverige. Det är också bra att man agerar tydligt mot aggressiv skatteplanering.

När det gäller Turkiet tycker jag att det som står i slutsatserna är bra. Men man ska samtidigt inte smälla igen alla dörrar. Jag tror att det är viktigt att ha goda samtal med oppositionen och att ingenting är oåterkalleligt. Men det är en bra markering mot Turkiet.

I fråga om brexit undrar jag om jag har förstått det rätt. Har förhandlingen om svenskar som bor i Storbritannien varit framgångsrik, men nu avvaktar vi för att se en helhet? Man kan inte gå fram med bara det förslaget. Men det ska ändå ha varit en positiv förhandling.

Slutligen är det viktigt att ta tag i framtidsdiskussionen. Många har höjt sina röster, såväl kommissionens ordförande Juncker som Macron i Frankrike. Jag tycker att det är bra att också Tusk tar tag i de här frågorna och att man ser till att de hamnar i den struktur som vi har för samarbete i Europa.

Jag vill fråga statsministern om det finns en samsyn i Europeiska unionen när det gäller hur man ska hantera de här frågorna, rent praktiskt.

Anf. 4 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför toppmötet.

Jag vill börja med migrationsfrågan. Trots toppmöte efter toppmöte och beslut efter beslut i frågan fortsätter människor att dö på Medelhavet och är i händerna på brutala människosmugglare som profiterar på utsatta människors desperation. Europa måste därför en gång för alla se till att få en hållbar, human och solidarisk migrationspolitik på plats. Det ska vara ordning och reda och kontroll över yttre gräns.

Ett humant sätt att stoppa dödsresorna på Medelhavet är att ha ett kvotbaserat flyktingmottagande på EU-nivå. Ett sådant system är i dag verklighet i bland annat Kanada. Sverige bör därför driva på för att EU ska få ett sådant system på plats på sikt. Med ett kvotflyktingsystem värnar vi den individuella rätten att söka asyl och samtidigt som vi gör det möjligt med en legal väg till Europa.

Vid sidan av denna legala väg behöver fler länder i Europa öppna upp för arbetskraftsinvandring. Det är problematiskt att endast drygt hälften av Europas länder tar emot kvotflyktingar i dag. I ett kvotflyktingsystem får den asylsökande sin asylrätt prövad redan i ett flyktingläger. När man sedan har bedömts äga flyktingstatus får man transporthjälp till exempelvis Sverige.

Det är som sagt det system som Kanada har valt att basera sin migrationspolitik på. Även statsministerns kollegor, Merkel i Tyskland och Macron i Frankrike, är inne på liknande tankegångar. För att få en rättvisare, effektivare, säkrare och mer human migrationspolitik i realiteten är det de facto det bästa sättet som har presenterats hittills.

Statsministern själv har upprepade gånger talat sig varm för vidarebosättning och kvotflyktingsystem, med motiveringen att det är det säkraste sättet att ta sig till Europa. Han talar ofta om att vi ska ha en solidarisk och human migrationspolitik, vilket vi instämmer i. Jag undrar

därför hur statsministern avser att gå från ord till handling. Hur går vi från ord till handling för att skapa en solidarisk och human migrationspolitik?

När det gäller diskussionerna om försvar och säkerhet undrar vi över prislappen för mer samarbete inom försvar och säkerhet. Vi ser gärna mer samarbete inom försvar och säkerhet. Men då ska det vara finansierat inom budgetramarna och den budget som har presenterats för detta.

Jag har också några kommentarer i fråga om brexitförhandlingarna. Det gäller framför allt att det är viktigt att komma vidare i förhandlingarna så fort som möjligt utan att straffa britterna. Den synen delar vi och regeringen. Det är av största vikt att Storbritannien och EU har mycket goda långsiktiga relationer framöver. Medborgare och företag förtjänar snabba svar i den frågan, inte minst eftersom Storbritannien är ett av våra största exportländer och eftersom över 100 000 svenskar bor i Storbritannien.

Dessvärre går förhandlingarna trögt, vilket statsministern mycket riktigt sa. Vi beklagar att man inte har kommit tillräckligt långt i förhandlingarna för att kunna ta nästa steg. Däremot är EU och britterna överens om att man ska ha övergångsregler för en så kallad övergångsperiod. Vi ser gärna att Sverige och statsministern driver på för att EU ska starta förhandlingarna om övergångsperioden redan nu. Statsministern får gärna kommentera det.

Sist men inte minst gäller det den extremt viktiga diskussionen om EU:s framtid, som ska diskuteras på toppmötet. Kommissionen har nu presenterat en karta över ett framtida EU där det finns mycket långtgående förslag. Alla har egentligen en sak gemensamt, nämligen mer maktöverföring till EU, på bekostnad av medlemsstaterna.

Några av idéerna om maktöverföring till EU gäller EU-skatte, EU-finansminister, separat eurobudget med ett eget parlament, hopslagning av ordförandeposten för kommissionen och Europeiska rådet – en så kallad superkandidat – fler majoritetsbeslut i stället för krav på enhällighet, transnationella vallistor till Europaparlamentet, gemensamma minimilöner, gemensam föräldraförsäkring, gemensam a-kassa och så vidare.

Vi moderater har varit mycket tydliga med vad vi anser om de flesta av idéerna som kommissionen har presenterat. Vi är övertygade om att EU behöver reformer för handel, tillväxt och framtidstro. Men svaret är inte alltid maktöverföring till Bryssel. Vi är också övertygade om att tillväxten i Europa missgynnas av en expansiv EU-budget som finansieras genom EU-skatte.

Vi moderater menar att EU-samarbetet ska användas till att hitta lösningar på gränsöverskridande frågor och problem. Sådant som däremot bäst hanteras på nationell nivå ska inte hanteras av EU. Därför vill vi bestämt försvara principen om att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt.

Nu finns det som sagt en karta över EU som har presenterats. Jag hade hoppats att statsministern skulle ha återkommit till nämnden inför det här toppmötet med en linje för en svensk position, som vi förhoppningsvis skulle stå enade kring; det tror jag att vi kan göra. Det hade gett styrka i kommande förhandlingar och diskussioner. Jag undrar därför vad statsministern tänker framföra i den diskussionen på toppmötet.

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag börjar med att svara Marie Granlund. När det gäller migration, digitalisering och Turkiet har vi, vad jag förstår, samma uppfattning och får stöd för det.

I fråga om brexit och exempelvis svenskar som bor i Storbritannien har det gjorts framsteg i så måtto att det börjar närma sig en gemensam position om att de som bor där i dag ska ha så lika villkor som möjligt efter ett utträde som före. Det som återstår är synen på familjeåterförening, till exempel om någon gifter sig med en person från tredjeländ. Vad ska då ske? Och vilket lands jurisdiktion ska gälla i olika fall? Det återstår alltså en del frågor. Men reella framsteg har gjorts om principen som sådan, om att medborgarnas rättigheter ska behållas.

När det gäller frågan om framtiden – det hänger samman med Ulrika Karlssons fråga – är vår linje klar sedan tidigare. Den gav jag också uttryck för i Tallinn. Man må komma med olika förslag och inspel till vad EU ska göra – alla har rättighet att göra det. Vår linje är dock att Europeiska unionen redan har gjort ett antal åtaganden. Nu ska vi se till att hålla oss till dem och leverera det som människor förväntar sig. Och det gäller jobb, tillväxt, ett socialt Europa, säkerhetsfrågor, antiterrorism, den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken och så vidare. Det är där vi ska leverera.

Därför riktas en uppmaning till EU och inte minst ordförande Tusk om att vi ska hålla oss till den strukturen och hela tiden följa upp vad vi har gjort, vad vi möjligtvis inte har gjort och vad som återstår att göra. Då kan vi börja leverera. Det är sådant som skapar förtroende för EU. Man ska inte bara ge sig på nya frågor. Om det dyker upp nya frågor som passar i den strukturen är det naturligtvis bra. Men då ska vi vara överens om att det är det som ska till.

Jag håller helt med om uppfattningen att det inte är tid för nya former eller nya briljanta uppfinningar om att slå ihop ordförandeposter eller vad man nu vill göra. Det är inte det som är viktigt. Nu är det leverans som gäller. Och det har vi tryckt på hela tiden.

Det är också viktigt att vi håller ihop EU. Det finns ett antal olika samarbeten där olika länder är med i olika grad. Schengen är ett sådant. EMU är ett annat, likaså euron. Försvarssamarbetet kommer också att bli tydligare. Där får länder själva välja.

När det gäller eurosamarbetet som sådant har även Sverige, som är utanför, såklart all anledning att hoppas att det blir framgångsrikt. Saker kan komma att behöva göras inom euroområdet, för de länder som är med. Men samtidigt måste fokus hela tiden vara på att inte spräcka EU-27. Nu pratar jag alltså om den tid då UK kommer att ha dragit sig ur.

Alla olika samarbeten kan vara bra i sig, men fokus måste hållas på att de inte bidrar till att spräcka EU-27. Från Bratislavadiskussionen för ett drygt år sedan till nu tycker jag mig höra en tydlig samsyn om att det är viktigt att vi inte spräcker EU-27. Men det finns en hel del inslag som Sverige inte har anledning att jubla över. Den saken är klar.

När det gäller migrationsfrågan har vi pratat om det kvotssystem som nämns här. Jag pratade med UNHCR:s förre chef Guterres, som nu är FN:s generalsekreterare, liksom nuvarande chefen Grandi om precis detta. Går det att öka den delen för att minska antalet människor som dör på Medelhavet eller på andra strapatser? Den diskussionen är alltså påbörjad.

Nu behöver vi bland annat vara aktiva och ta del av den debatt som förs inom ramen för FN. UNHCR har i uppdrag att ta fram globala riktlinjer för migrationsfrågor. Avsikten är att det ska fattas beslut i FN nästa år.

Men vi behöver också vara aktiva inom det som görs inom Europeiska unionen. Vi måste se till att få detta på plats. Det är som sagt vi och några likasinnade länder som driver på. Vi vet dock att exempelvis Polen och Ungern håller emot hela tiden när det gäller detta.

Vi har själva fört fram att vi är beredda att gå på ett beslut som inte kräver enhällighet utan kvalificerad majoritet, för att det ska komma vidare. Vi är beredda att föra fram det, liksom att ifall inte alla länder ställer upp på beslut som har betydelse för hela EU ska de kanske inte heller få samma finansiella stöd. Det är olika sätt att se om vi kan föra frågan framåt snabbare.

När det gäller försvar inom nuvarande budgetramar håller vi med om den uppfattningen. Det är regeringens linje. Vi kommer som sagt inte att komma fram till några beslut på det här mötet, men det är den linjen som vi menar ska gälla.

I fråga om brexit är det en balansgång mellan fas 1 och fas 2. Vi är överens om att vi ska ha den sekvensindelningen, fas 1 och fas 2. Om vi har kommit tillräckligt långt i fas 1 vet vi vad som gäller för medborgarna, i Irlandsfrågan och inte minst när det gäller betalningen för redan gjorda åtaganden. Det måste vara tillräckligt stabilt för att man ska kunna gå in i fas 2. Om man går in i fas 2 nu direkt och säger att det är bara att bestämma hur det ska bli ger vi säkert bort en hel del av de ekonomiska åtagandena. Det vore inte bra.

Däremot ser regeringen, som svar på frågan, gärna pragmatiskt på detta. Det finns en möjlighet, och det är den som diskuteras nu, nämligen att vi ändå kan börja förbereda internt.

När fas 1 förhoppningsvis har kommit så långt att vi kan fatta beslut i december har EU redan förberett sig för vad fas 2 ska bygga på och vilka grundförutsättningar som ska gälla. Då behöver vi inte börja från noll i december, utan då kanske det redan är påbörjat. Men det är en intern process som ska hållas internt. Det verkar att finnas en bred samsyn om detta. Det fanns naturligtvis länder som ville göra tvärstopp här, men då har vi sagt att inte heller det vore så smart. Låt oss hitta en pragmatisk väg, så att man kan påbörja en intern förberedelse.

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Det första området som skulle diskuteras och avhandlas på det här mötet var migrationspolitiken. Det är väl känt var i alla fall vi står i EU-nämnden och i relation till EU och migrationsfrågor. Vi tycker inte att man ska överföra detta stora politiska område till EU-nivå. Det är ett så pass stort politiskt område att det påverkas av många andra politiska områden, inte minst socialt och ekonomiskt. Därför måste vi ha egen beslutsrätt för att kunna hantera våra egna, interna angelägenheter i vårt land.

Vi kan inte förlita oss på att till exempel tyskar, spanjorer, portugiser, greker eller andra förstår vilka behov som vi har, vad som krävs för att vi ska hålla ihop vårt land både socialt och ekonomiskt. Det är någonstans

där som man kommer att hamna om man för vidare dessa frågor ytterligare till europeisk nivå.

När det gäller återförandepolitik och att begränsa flöden till Europa och Sverige måste vi naturligtvis titta på detta och jobba med det. Men det kan man också göra i samarbete med andra länder. Man behöver inte lyfta upp den frågan till de nivåer som man från regeringen gör. Det innebär att man kommer in på de fördjupade frågorna om hur makten ska förhålla sig.

Beträffande försvarspolitiken och Pesco står P för permanent. Det handlar om ett permanent försvarssamarbete. Huruvida det kommer att bli ett samarbete eller inte tål att diskuteras. Det är ett faktum att EU-parlamentet redan har röstat om detta där en klar majoritet anser att det ska permanentas och att man ska vidare mot en rejäl försvarspolitik med försvarshögkvarter och en gemensam försvars- och säkerhetspolitik på riktigt.

Jean-Claude Juncker, alltså EU-kommissionens ordförande, leder den grupp som står för det huvudsakliga lagstiftningsförfarandet i EU. De ledamöter som är invalda i EU-parlamentet – det känner naturligtvis regeringen till, men jag säger det för dem som tittar eller lyssnar på sammanträdet – har inte möjlighet att komma med lagförslag. EU-parlamentet har rätt att stifta lagar, och det är en väsentlig skillnad. De som har makten att lyfta upp förslag till lagstiftning står för att det här ska vara en form av försvarsunion.

Då vill jag påminna regeringen om att man tidigare inte ens har varit positiv till EU-medlemskap. Sedan ändrade man sig. Vi hade EU-omröstning 1994 och gick med i EU 1995. Innan dess hade vi ingen omröstning, eftersom det inte fanns någon majoritet för det i Sveriges riksdag och inte heller bland folket. Efter det har EMU-frågan har diskuterats. Där hade man också olika uppfattningar inom det socialdemokratiska partiet. Det ledde senare till att det fanns en majoritet i riksdagen för att vi skulle gå med i EMU, men folket ville inte att vi skulle göra det.

Det har varit en ständig utveckling inom EU mot maktöverföringen inom olika politiska områden. Det gäller inte minst de ekonomiska frågorna under den här och förra mandatperioden som tidigare inte ens skulle vara möjliga att ta upp på europeisk nivå eftersom det innebär en enorm maktöverföring. Just nu diskuteras sociala pelaren. Arbetsmarknadspolitiken innebär att vi är med och finansierar arbetslösa ungdomar i till exempel Portugal. Det finns en rad exempel på agendan som Moderaterna, ironiskt nog, räknar upp för att man ska kunna fortsätta den här maktöverföringen.

Argumentet från regeringens sida att det bara handlar om ett samarbete tror jag inte kommer att hålla särskilt länge, även om vi förhåller oss till att försvarssamarbetet ska omfatta forskning och materiel. Enligt uppgifter som jag har – jag vet inte om de stämmer, men de stämmer säkerligen någonstans i närheten – uppgick utvecklingskostnaden för Gripen till 7 ½ procent jämfört med Eurofighter och F-35, alltså de amerikanska varianten.

Vi vet också att Leopardstridsvagnen från Tyskland är mer effektiv och har bättre prestanda än Abramsstridsvagnarna från USA. Det argument som lyfts fram här är ju att det finns så många olika företag och varianter av stridssystem i Europa, så därför är det bättre att vi samarbetar. Det är inte säkert att det blir så mycket bättre. Jag tror på konkurrens. Det visar

sig också i ett historiskt perspektiv att konkurrensen faktiskt ha lett något positivt för Europas del.

Turkiet förvånar mig inte så mycket, men jag måste tyvärr däremot beklaga att regeringen fortfarande tror att Turkiet kan hantera ett framtida EU-medlemskap. Tänk om regeringen hade fått igenom sin vilja i Europa – som tur är har det övriga Europa varit försiktigt och klokt i detta – att få med Turkiet i EU! Tänk om man, efter en statskupp på regeringsnivå i Turkiet stärker sin egen makt och går ifrån de demokratiska värden som vi står för i dag, hade blivit medlem i Europeiska unionen! Om Socialdemokraterna och riksdagen hade fått som de velat hade Turkiet faktiskt varit medlem i dag, om man bara hade levt upp till några av konvergenskriterierna hade Turkiet varit medlem i dag. Hur hade vi hanterat den situationen? Det är väldigt seriösa frågor, även om jag att de är hypotetiska eftersom jag vet att Turkiet måste man följa vissa kriterier för att bli medlem.

Om Turkiet hade gjort det, hade regeringen fortfarande varit positivt inställd till Turkiet? Det tror inte jag. Det är ett konstigt sätt att hantera frågan på. Det är samma sätt som man hanterat alla andra närmanden av andra östeuropeiska länder och kanske i framtiden länder utanför Europa. Geografiskt ligger Turkiet till största delen utanför Europa. Jag tror inte på att om man bara kommer in i Europeiska unionen, så blir allting bra. Jag tror inte på detta. Jag vill att man i dag ska deklarerat att EU-medlemskap för Turkiet inte är och kommer inte att bli aktuellt. Det hade varit det mest hederliga.

Med detta vill jag anmäla avvikande mening. Vi har inte samma uppfattning som regeringen i stora övergripande frågor, tyvärr. Jag hoppas att vi kan nå en förändring i de dessa frågor i framtiden.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

På Miljöpartiets vägnar vill jag säga att jag är mycket glad över att Sverige och statsministern i EU driver frågorna om att motverka orsakerna till att människor behöver fly och att den svenska regeringen också står för att öka mottagandet av antalet kvotflyktingar.

Däremot kan jag känna en viss oro över att diskussionen om gränsskydd och att rädda människor från att drunkna i Medelhavet inte bara är ett uttryck för humanism och vilja att rädda människoliv. Från vårt perspektiv förstår jag mycket väl att det är så, men jag kan också känna oro för att det kan vara ett argument som i förlängningen riskerar att hota asylrätten om man börjar att diskutera att människor inte längre ska få ta sig till länder och söka asyl på plats. Jag är också mycket glad över att Sverige jobbar hårt för att värna asylrätten och rättssäkerheten.

En annan oro som har lyfts upp i EU-nämnden och som jag också delar gäller rapporterna om bristerna i mänskliga rättigheter i en del av de länder där det finns stora ansamlingar av asylsökande i dag. Vi arbetar nu för ett bättre mottagande och en bättre hantering av de asylsökande. Jag skulle bli glad om statsministern kunde återge diskussionen om frågorna om mänskliga rättigheter och asylrätten och då kanske också tydliggöra för dem som deltar i och lyssnar på det här mötet hur de svenska ingångarna är på dessa områden.

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag vill börja med Skalins frågor. När det gäller migration och att inte ha något beslut på EU-nivå är det den uppfattning som exempelvis Ungern och Polen driver. Där har vi helt enkelt en annan uppfattning. Detta är ett samlat ansvar, och det är också det som gör att ingenting hittills är gjort. Det är precis det problemet som vi sitter med. Vi menar att detta är en EU-uppgift och ett samlat ansvar. Det går inte att säga att det inte är någon som har ansvar för detta. Vi måste hjälpas åt, och det är då som det inte blir något tryck på enskilda länder. Där har vi helt enkelt olika uppfattning, vilket inte är helt förvånande.

När det gäller försvarsfrågan och Pesco är det ett mellanstatligt samarbete som möjliggörs inom fördraget, men det finns ingenting som tvingar Sverige på något sätt att ingå i en union med någon typ av garantier. Detta avgör Sverige självt. Vi kommer själva att identifiera de projekt och de insatser som vi vill gå in med. Man får naturligtvis inte vara naiv, men det kan mycket väl vara till stor fördel för svensk industri om vi får rätt förutsättningar i detta samarbete. Dessa förhandlingar pågår, men svensk försvarsindustri har inte mycket att skämmas för, snarare tvärtom.

Vi ligger i framkant i många avseenden. Därför kan också den svenska försvarsindustrin vara välkommen in i samarbetet. Där har man inget att förlora. Men låt oss vara pragmatiska här och göra det som är bäst för både den svenska försvarsförmågan och svensk försvarsindustri.

EMU-frågan och det sociala hoppas jag över. Det kommer inte upp på mötet.

Linjen när det gäller Turkiet – och det är många medlemsländer som står för den – är att man inte ska göra någonting som oåterkalleligt. Förhållandena i Turkiet har ju förändrats över tid, och de kan komma att förändras igen. De facto har medlemskapsförhandlingarna stannat av, och det är högst rimligt att det är så, som jag sa i mitt inledningsanförande, mot bakgrund av det som händer i Turkiet. Det ekonomiska stöd som man får under medlemskapsförhandlingar påverkas naturligtvis av detta.

Att stänga dörren i ansiktet vore däremot fel. Då avhänder vi oss själva en framtida möjlighet. Huvudlinjen är att man inte ska göra någonting oåterkalleligt. Det som händer i Turkiet måste få konsekvenser i relationen med Europeiska unionen, men nu ska vi inte fatta några dramatiska oåterkalleliga beslut. Det finns det en stark uppställning för.

Jonas Eriksson frågade om asylrätten och balansen mot kvotflyktingar. Vi har ju redan kommit överens om att öka antalet kvotflyktingar därför att vi ville att färre skulle behöva att göra den enormt farliga resan. Jag tycker att det är rätt, men det är klart att vi samtidigt står upp för asylrätten, det råder inget tvivel om det. Där gäller det en internationell konvention, och jag har väldigt svårt se att det nästa år, när FN ska fatta beslut om framtida migrationspolitik, helt plötsligt inte skulle finnas någon asylrätt. Om det skulle bli så får vi förhålla oss till det.

När det gäller mänskliga rättigheter i själva mottagandet i exempelvis Libyen har vi fört diskussioner med både UNHCR och IOM för att återvändandet ska ske så bra som möjligt. Det förs hela tiden diskussioner, och chefen för UNHCR, Grandi, var här för någon månad sedan. Vi ska följa upp detta på ett bra sätt. UNHCR vill öka sin närvaro i Libyen och ser nu större möjligheter att göra det. Jag hoppas att den politiska processen fortgår så att det kan bli lite mer stabilitet. Då borde

förhållandena kunna förbättras, men vi är väl medvetna om att det är oerhörda umbäranden för många människor. Vi måste se till att förbättra och förbättra så gott vi kan, och då är samarbetet i dialog med UNHCR av yttersta, yttersta vikt.

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsministern, för redovisningen inför Europeiska rådet! För mig och för mitt parti, Centerpartiet, men vad jag förstår också för statsministern är rätten att söka asyl grundläggande. Det är en mänsklig rättighet, som för övrigt också är inskriven i Genèvekonventionen. Statsministern har påpekat detta vid ett flertal tillfällen, bland annat i EU-nämnden. Vi har varit överens om denna slutsats i EU-nämnden.

Men tyvärr tvingas jag konstatera att jag tycker att mänskliga rättigheter-perspektivet saknas i de slutsatser som statsministern nu ska åka ned och trycka på ja-knappen för. Då inställer sig frågan: Kommer statsministern verkligen att på mötet acceptera de slutsatser som vi nu har sett ett utkast till? Jag frågar apropå att jag tycker att mänskliga rättigheter-perspektiven till mycket stora delar saknas i utkastet till slutsats inför toppmötet.

Den andra fråga som inställer sig på migrationsområdet är: Hur ser regeringen på utvecklingen att flyktingar och migranter skickas tillbaka till högst osäkra tredjeländer? De skickas till läger som i många sammanhang brukar kallas för detention centers i, som sagt, osäkra länder. Är det en modell och en utveckling som regeringen verkligen tycker är bra och vill utveckla?

Den tredje frågeställningen på området gäller slutsats nr 6 i utkastet till rådsslutsatser, där man indikerar att fri rörlighet inom Schengen kan anses vara ett säkerhetsproblem kopplat till just migration och flyktingar. Delar regeringen den bild som sätts av att fri rörlighet inom Europa, inkluderande rättigheten för migranter att röra sig mellan gränser, är ett säkerhetsproblem?

Nu tänker jag gå över till en annan stor och för mig viktig fråga, nämligen framtidens Europasamarbete. I de utkast som jag vet kommer att diskuteras under toppmötet tycker jag att intentionen från Brysselssystemet är att man vill gå i riktning mot en formell federal statsbildning. Jag förutsätter – och jag vill gärna ha detta bekräftat – att Sverige genom vår statsminister framför det som nyss framfördes av statsministern här: Vi förutsätter att man jobbar med att genomföra det som redan är beslutat och att samarbete också i framtiden ska vara mellanstatligt mellan fria och självständiga nationer och ingenting annat. Allting annat måste vi fortsätta att diskutera i ett mycket seriöst sammanhang. Jag tycker som sagt att utvecklingslinjen är bedrövlig på detta område i de herdabrev och annat som vi har fått del av.

Slutligen, för min del i denna runda, ska jag säga några ord om brexit. Jag hoppas att vi kan komma vidare i de diskussioner som vi måste ha med Storbritannien. Vi måste ha dem för Sveriges del men också för Europas del, och jag hoppas att statsministern kan heja på de förhandlingar som sker och att de leder till resultat så fort det bara går. Det handlar inte minst om de människor som berörs och de verksamheter som berörs runt omkring i Europa inkluderande Sverige.

Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack till statsminister Löfven för redogörelsen! Rådets förslag till slutsatser vad avser migration är mycket ensidiga. Det handlar i praktiken om att hitta verktyg för att förhindra asylsökande att över huvud taget ta sig till EU för att prova att söka asyl.

Jag delar den kritik som Eskil Erlandsson framför vad gäller att uttryckligen säga att man respekterar asylrätten. Det rimliga hade varit att regeringen försöker få in skrivningar som tydligt hänvisar till asylrätten. Jag är förvånad över att regeringen inte gör det.

Jag tycker också att det är rimligt att skriva om lagliga vägar till EU. Det fattades för bara några dagar sedan ett ganska positivt beslut om det nya regelverket för kvotflyktingar. Malin Björk från vårt parti var föredragande i EU-parlamentet. Där finns en del att knyta an till. Däremot kan inte kvotflyktingar ersätta asylrätten; där bör en tydlig linje dras. Jag saknar viktiga delar som borde vara en del av rådsslutsatserna.

När det gäller det militära samarbetet hävdar Sveriges regering att det är mellanstatligt. Det rimmar illa med att man använder EU-budgeten för finansieringen. Om man menar att det ska vara mellanstatligt ska man inte finansiera det militära samarbetet ur en gemensam budget, som ju ger makt åt både parlament och råd på ett annat sätt. Vi vänder oss emot att man använder EU-medel till de militära delarna av EU:s samarbete och även mot själva formen av det strukturerade samarbetet. I dessa två delar kan vi inte ställa oss bakom förslaget till rådsslutsatser.

När det gäller punkt 16, om Turkiet, finns inga skrivningar till skillnad från i vissa andra internationella frågor. Jag tycker att det är beklagligt. EU behöver svart på vitt uttrycka en tydlig kritik mot Turkiets väg mot diktatur, som det i praktiken handlar om. Ledande företrädare för oppositionspartier som HDP sitter fängslade i månad efter månad. Fackföreningar förföljs. Fria medier krossas. Det rimliga hade varit att fästa detta svart på vitt i rådsslutsatserna. Det är omöjligt att slå ifrån sig tanken att EU i dag är så beroende av Turkiet för att hindra flyktingar att man väljer att inte formulera kritiken öppet. Det är inte acceptabelt.

Sist och slutligen ska jag säga något om EU:s framtid. Även jag saknar en svensk position till det som faktiskt diskuteras. Det är alldeles utmärkt att säga att man ska göra det man redan gör på ett bättre sätt. Det är också relativt okontroversiellt. Men när debatten gäller sådant som beskattningsrätt och ökad användning av kvalificerad majoritet och när förslag nämns om finansministrar på EU-nivå eller till och med om att icke-euroländer skulle ha någon sorts betalningsansvar för kommande kriser i euroland måste Sverige sätta ned foten. Jag tycker att jag spårar liknande kritik i både Centerpartiets och Moderaternas inlägg här. Jag skulle verkligen vilja få en svensk position som visar att här sätter vi ned foten, här kommer det inte att bli någonting och det här kommer Sverige inte att gå med på.

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag börjar med Eskil Erlandssons frågor. Mänskliga rättigheter och migrationsfrågan menar vi ska genomsyra allt som EU gör. Det är det som är utgångspunkten. Det är därför samarbetet med både UNHCR och IOM är så viktigt. Och det pågår de facto. Det är därför UNHCR vill öka sin närvaro i exempelvis Libyen. Denna dialog pågår hela tiden, och vi har

nära kontakt med dem just för att kunna uppnå det som är grundläggande för alla.

Vi menar också att det står i punkt 7 om det gemensamma ansvaret, nämligen ”responsibility and solidarity ensures resilience to future crises”. Vi menar alltså att detta finns med i slutsatsen.

När det gäller återvändande är det detta vi arbetar med i samarbete med flera afrikanska länder för att det ska bli så bra som möjligt. Man samarbetar för att dessa länder inte ska ha sådana fruktansvärda förhållanden och så att människor över huvud taget inte ska behöva fly. Det har också med mänskliga rättigheter att göra: att man kan leva sitt liv där man vill leva sitt liv, att man kan försörja sig och så vidare. Det handlar om hela detta samarbete med de afrikanska länderna. Vi har snart ett toppmöte med de afrikanska länderna om detta, och det handlar om att vi ska leva upp till mänskliga rättigheter.

När det gäller punkt nr 6, om jag förstod Eskil Erlandsson rätt, och Schengen läser jag det som att vi ska ”Back to Schengen’ as soon as possible while taking proportionate security interests of Member States fully into account”. Det är Back to Schengen som gäller så snabbt som möjligt; det är det som är hela ansatsen.

När det handlar om formell statsbildning eller inte ser vi naturligtvis – det undgår ingen – att här finns lite olika ambitioner, kort uttryckt. Men jag har ju redan sagt precis detta. Jag har gett uttryck för det här inför EU-nämnden, i Tallinn och i Bratislava för ett år sedan. Nu är det inte tid för några nya stora uppfinningar vare sig när det gäller strukturer, nya beslutsorgan eller att flytta beslutskompetens. Det är inte det vi har tid för nu, utan nu är det tid att genomföra det vi har sagt att vi ska genomföra. Det är väl uttryckt från svensk sida att det är så vi ser på det.

När det gäller brexit har vi sagt från första stund att vi vill se så bra resultat som möjligt både för EU och för UK. Vi har ett sådant starkt band till UK att vi är en part som försöker bidra pragmatiskt, som jag sa. När en del länder nästan vill göra halt i diskussionen om framtida relationer har vi sagt: Låt oss då åtminstone ha en intern diskussion utan att ge UK något nytt övertag! Internt kan vi göra ett förarbete så att processen helt enkelt går snabbare – allt i syfte att försöka hålla den tidtabell som vi har satt upp. Sverige är mycket tydligt med detta.

Jonas Sjöstedt talade om asylrätten. Den gäller. Asylrätten gäller. Det är en internationell konvention, och då gäller den. Också när vi nu tar fram en ny gemensam migrationspolitik gäller asylrätten. Det finns ingen avsikt att bryta en internationell konvention.

Man kan säkert ha olika uppfattningar om försvarssamarbetet, men det tvingar inte Sverige till något. Det är ett mellanstatligt försvarssamarbete. Regeringen tycker att det är viktigt att vi stärker Sveriges säkerhet, och vi tycker att det är viktigt att EU tar ansvar också för gemensam säkerhet utan att det övergår i något slags union där vi flyttar beslut från Sverige till Bryssel. Det är inte fråga om detta, utan det är ett mellanstatligt samarbete som vi anser gagnar Sverige, svensk säkerhet och svenskt försvar liksom det gagnar EU:s gemensamma intressen.

Jag tror att jag svarade på detta i samband med svaren till Eskil Erlandsson. Inte heller här är det något nytt. Det hålls tal lite här och var. Jag ska själv hålla tal i Uppsala om någon vecka. Om vi skulle hålla på och sätta ned foten för vartenda tal som hålls vore det nästan ett

heltidsuppdrag. Man får komma med olika förslag. Men det förs inte med automatik in på dagordningen. Därför är vår hållning den som jag nämnde. Det handlar om det som passar in i den struktur som vi redan är överens om från Bratislava och från Romdeklarationen, som antogs för något halvår sedan, om vad EU ska prioritera och syssla med nu. Det är det som gäller, menar vi.

Det kommer inte att hindra andra från att ha idéer. Det ingår ju också på något vis i demokratin. Man får gärna ha idéer och komma med förslag. Men vår hållning kommer att innebära stöd till Europeiska rådets president Tusk, för det är via den vägen det i så fall ska kanaliseras. Om det kommer förslag som är bra och som passar in i det som vi håller på med är det bra. Men om det inte gör det menar vi att vi ska försöka hålla detta borta. Det är den princip vi håller oss till.

Huvudargumentet är: Se till att leverera det vi redan har lovat i stället för att ge sig på nya åtaganden.

Anf. 12 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statsministern, för redogörelsen! Många av mina frågor är besvarade både nu och vid tidigare möten.

Men det gjorde mig orolig när statsministern öppnade mötet med att säga att migration inte kommer att vara en prioriterad fråga på detta möte.

Det är beklämmande, för migration borde vara en prioriterad fråga på vartenda möte. Det faktum att vi inte längre nu i dag har tusentals människor som står vid våra gränser, knappast med något pick och pack utan i princip barfota, som vi hade 2015 och delvis 2016 innebär inte att situationen i världen på något sätt är förändrad. Vi har fortfarande fruktansvärda flyktingkatastrofer runt omkring oss. Problemet är precis det som både Eskil Erlandsson och Jonas Sjöstedt har lyft fram: Vad vi har blivit mer effektiva med är att hålla dem ifrån oss. Men problemet kvarstår.

Liberalerna är glada över att vi har fått till stånd fler kvotflyktingar. Men vi skulle vilja se ännu fler sådana, för det är ett bra sätt att förhindra den fruktansvärda flykten. Men, och detta är jag tacksam för att statsministern är tydlig med, vi kan aldrig ersätta asylrätten eller Genèvekonventionen med kvotflyktingar. Jag hoppas att vi i Sverige kan vara en union röst och att vi kan tala med en och samma tunga när det gäller denna fråga. Om vi börjar gå in på andra spår har vi snabbt andra som kommer att fylla på i den färan, och då har vi inte en möjlighet att få någon som helst gemensam asylpolitik i EU.

Jag hoppas att statsministern trots att det inte står någonting om mänskliga rättigheter i slutsatserna i utkastet – vilket jag skulle vilja se att det gjorde – tar upp det. Det är en direkt fråga till statsministern om han kan tänka sig det. Även om han läser in i responsibility och solidarity att det skulle stå för mänskliga rättigheter vill jag att man ändå får se en tydligare skrivning att de mänskliga rättigheterna är den fixstjärna vi har i den här frågan.

Turkiet är en oerhört svår fråga. Här håller vi flera bollar i luften samtidigt. Jag skulle vilja se att man uttalar en tydlig kritik mot det som pågår i Turkiet när det gäller brotten mot mänskliga rättigheter. Samtidigt måste vi se till att fullfölja de åtaganden vi har gjort mot Turkiet när det gäller flykting- och migrationsöverenskommelsen eftersom de ser ut att

fullfölja sitt åtagande. Men en tydlig kritik borde uttalas när det gäller övriga aktiviteter i Turkiet.

När det gäller brexit har Sverige precis som statsministern säger ett unikt förhållande till Storbritannien, vilket innebär att vi borde kunna utgöra ett smörjmedel i diskussionerna. Samtidigt som man kan beklaga att förhandlingarna går väldigt långsamt är det med oro jag nu ser att till exempel Boris Johnson är ute och vevar igen i debatten – jag säger det utan att på något sätt ringakta hans insatser – och vill skynda på förhandlingarna.

Också jag är en oerhört frustrerad människa. Men vi måste ändå se till att vi bromsar lite i förhandlingarna så att vi inte bara för att skynda på samtidigt försvarar att få ett avtal där alla kan vara om inte vinnare så i varje fall inte förlorare i den fortsatta diskussionen. Det behövs lite lugn och lite is i magen så att vi ser till att det medborgarligen perspektivet behålls när vi diskuterar brexit. Det gäller också att se till att tvistlösningsmekanismer och så vidare kommer på plats och inte skynda igenom detta över huvud taget.

När det gäller EU:s framtid säger statsministern att det just nu inte är läge för briljanta reformer. Brillanta reformer hade det i allra högsta grad varit läge för. Men inte heller jag tror att det skulle vara möjligt. Det perspektiv som Sverige har hållit tidigare, och som jag har vidhållit är det rätta, är det perspektiv som vi nu måste behålla. Vi ska vara relevanta för medborgarna. EU måste vara relevant för medborgarna. Det måste också tydliggöras vad EU faktiskt bidrar till i det vardagliga livet för medborgarna.

Det var inte så mycket frågor till statsministern förutom om att mänskliga rättigheter ska vara tydligt inskrivet och kritik mot Turkiet tydligt inskrivet.

Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Tack, statsministern, för inledningen! Mycket har som sagt redan sagts.

Jag skulle vilja inleda lite grann med EU:s framtid. Ibland känns det lite grann som att det hänger lite löst kring konturerna om hur EU ska se ut i framtiden. Vag jag har förstått av det herdabrev som Donald Tusk har skickat ut talar han mycket om hur vi ska lösa olika gordiska knutar och så vidare. Han säger att den europeiska enheten är vår största styrka. Frågan är då hur mycket enhet vi har inom EU just nu. Han menar på att total enighet inte kan vara en ursäkt för stagnation. Men våra ambitioner får heller inte leda till en splittring.

Där känns det som att migrationsfrågan har blivit lite av en knut som på något sätt har skapat hack i ett maskineri där vi jobbar för olika frågor tillsammans. Det gäller förstås sådant som att motverka terrorism men också att ha en bra flyktingpolitik som står upp för de värderingar som EU alltid har kämpat för som mänskliga rättigheter och också en trygghet för våra medborgare.

Här har jag en fråga till statsministern. Det ser ändå ut som att vi går mot en mer federal stat. Jag uppfattar det som att flera partier här har markerat att de inte vill se en ökad federal stat inom EU. Det känns ibland som att statsministern och regeringen luras in i olika frågor om överstatlighet när det gäller till exempel de sociala frågorna som kommer upp på sociala toppmötet nästa gång.

Det gäller sådant som att vi ska ha mer reglering för socialförsäkringar, den sociala pelaren med sociala förmåner, och så vidare. Det är något som nu ligger på EU:s bord och som vi behandlar det i de olika utskotten. Här skulle jag verkligen vilja ha en tydlig markering från regeringen: Nej, vi kommer aldrig att se till att det blir fler frågor på sociala området som regleras än vad som nu finns.

När det gäller migration är det som statsministern sa både en extern och en intern dimension. I den interna dimensionen sa statsministern att det är stora problem med Dublinförordningen. Min fråga till statsministern är då: Gäller Dublinförordningen nu enligt regeringscheferna, eller har vi ett laglöst eller rättslöst läge inom EU på migrationsområdet?

Det är mycket diskussioner om Libyen i det underlag som vi har fått. Precis som flera har varit inne på måste det vara tydligt att det måste finnas lagliga vägar in för att kunna söka asyl. Jag har här en fråga till statsministern.

I diskussionerna om att hjälpa till i Libyen talas om att människor ska återvända från Libyen till sina hemländer. På vilket sätt anser statsministern att de personerna ska kunna söka asyl, så att vi vet att människor som nu finns i Libyen verkligen har kunnat söka asyl och att de inte skickas hem utan att ha haft den möjligheten? Kan statsministern garantera det? Det är inte helt tydligt med asylrätten i dokumentet.

I Turkiet är situationen förfärlig när det gäller fängslanden av oliktankande. Jag antar att det också är statsministerns bild utifrån det han sa inledningsvis här i dag. Avtalet mellan EU och Turkiet är också väl diskuterat, och kommissionen gör uppföljningsrapporter. Jag tycker att det vore lämpligt att stats- och regeringschefer diskuterade avtalet vid något tillfälle. Jag har inte sett sådana bilder av det som ska debatteras. Det är ändå 30 miljarder kronor som går till Turkiet. Kan vi garanteras att de verkligen kommer flyktingarna till del när det gäller hälsovård och skola?

När det gäller brexitfrågan skulle jag vilja påpeka att det finns många fonder inom EU. Det är sociala fonder. Jag uppfattar att man i förhandlingarna säger att man måste fullfölja vartenda avtal när det gäller de sociala fonderna. Det är mycket pengar. Där tycker jag man borde kunna dra ned och kunna komma snabbare till en bodelning och en skilsmässa med EU genom att skära ned på de åtagandena. De långsiktiga åtagandena ska Storbritannien stå för. Men de mer kortsiktiga bör man kunna komma överens om snabbare.

Avslutningsvis kommer jag till Pesco och det strukturerade försvarssamarbetet. Hur vill Sveriges regering delta och bidra i det samarbetet? Vad vill ni få ut samarbetet? Hur vill ni få del av försvarsfondens medel för att säkra också den svenska försvarsindustrin?

Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Först till Tina Acketofts fråga om migration. Vad jag sa var att det inte är centralt på detta möte. Migration är prioriterat. Det är därför det kommer upp på möte efter möte. Men det är inte centralt i den delen att vi nu kommer att komma att kunna fatta några beslut – dessvärre. Vi hade gärna velat fatta beslut – absolut.

Vi står upp för asylrätten. Jag kan säga det hur många gånger som helst. Asylrätten är internationellt reglerad. Den gäller, och den ska gälla. Det är vad vi står upp för – ja. Likaså är det vad gäller mänskliga rättigheter. Vi

tar nästan vid alla tillfällen upp behovet av att stå upp för de mänskliga rättigheterna.

Vi har flera dokument antagna av Europeiska rådet. Vid olika tillfällen, till och från, anges detta. Det är ingenting annat som gäller. Jag har inget emot att ta upp och nämna det igen. Det är så det ska vara.

När det gäller Turkiet delar jag uppfattningen att vi står upp för migrationsöverenskommelsen och också är kritiska. Det är därför det är som det är nu. Medlemskapsförhandlingarna har de facto avstannat. De pågår inte. Det beror inte minst på den situation som råder och den förvärrade situation vi kan se i Turkiet med fängslanden av journalister, politiker, och så vidare.

Jag delar också uppfattningen som Tina Acketoft ger uttryck för om brexit. Det gäller att ha balans där och lite is i magen. Vi vill komma fram så snabbt som möjligt. Vi vill också att det ska bli så bra som möjligt. Men man får heller inte gå för snabbt fram.

Om vi bara skulle ruscha på skulle vi i praktiken acceptera allt. Det går heller inte att göra. Vi måste stå upp för EU:s sida. Det är helt korrekt att skynda på lagom här. Det är vad vi försöker att hålla oss till.

Jag kan dela uppfattningen om det fanns briljanta reformer. Vad jag menade var är att man ofta själv tycker att det är jättebriljant. Men det är inte alltid alla andra som tycker det. Då kan det vara bra att vi måste se till att det är relevant för medborgarna och som jag sa tidigare att vi levererar på det som redan åtagit oss. Gör vi inte det undermineras EU:s legitimitet. Det är oerhört viktigt att vi håller oss till det.

Som jag sa må det vara i marginalen när det gäller den digitala sidan. Men bara detta med roamingavgifter ser medborgarna. Nu händer någonting här som gör att vi underlättar för vår vardag. Nu är inte det den enda lösningen i den digitala frågan. Men det är en sådan sak som är påtaglig. Här gäller det att fortsätta att leverera.

Désirée Pethrus talade om herdebrevet om EU-enighet. Jag tycker nog ändå att i fråga om vad som händer efter brexit, och jag har sagt det vid några tillfällen, att det är en tydligare hållning. Här gäller det att se till att EU-27 blir så starkt som möjligt och att vi håller ihop. Det innebär inte per automatik att vi tycker lika i ett antal frågor. Bevisligen har vi problem i migrationsfrågan vad gäller framför allt vad gäller fördelningen. Men jag känner fortfarande en stark sådan vilja och en ambition hos alla stats- och regeringschefer att EU måste ha enighet.

Varje gång när olika frågor tas upp – nya frågor eller olika typer av samarbeten som ska fördjupas, exempelvis euro – tar vi konsekvent upp att man ska tänka på EU-27. Det vill jag nog påstå att de kvitterar. Det är viktigt att vi inte spräcker EU-27 med olika delsamarbeten. Jag tycker att den hållningen är tydlig också hos de andra.

När det gäller om EU ska bli mer federalt och de sociala frågorna har vi tagit upp de frågorna. Från det att vi tog upp de sociala frågorna – och jag förde också på tal detta med sociala pelare med Juncker – har vi sagt precis det som vi har stöd för i EU-nämnden. Det är nationell beslutskompetens.

Däremot gäller att vi i EU tillsammans ändå följer frågor om människors tillträde till arbetsmarknaden. Är det sjysta villkor på arbetsmarknaden, och så vidare? Det gäller att vi följer dem tillsammans

men gör det utifrån de beslut, de nationella regler och de förutsättningar som gäller.

2017/18:6
18 oktober

Det är ungefär som vi i terminen regelbundet följer upp. Hur är utvecklingen på arbetsmarknaden? Får fler människor arbete? Hur har vi det med jämställdhet på arbetsmarknaden, och så vidare? Det tycker jag är ett bra sätt att göra det på, men med respekt för respektive lands regler.

Vi har all anledning att hålla i den svenska modellen med exempelvis kollektivavtalsreglering. Vi vill inte ha in till exempel en minimilöne-reglering. Andra vill ha det. Då måste man lösa det så att exempelvis vår modell är bibehållen och stark. Det har dessutom visat sig vara den mest framgångsrika modellen. Den har vi ingen anledning att på något vis ge upp.

Dublinförordningen gäller. Men dessvärre fungerar den inte perfekt nu. Det är bara att inse det. Men det är klart att tills något annat är antaget är det den som gäller.

När det gäller Libyen finns ett samarbete med UNHCR, IOM, som jag nämnde, och flera medlemsstater om att kunna vidarebosätta fler människor till Europa. Men det finns inget EU-avtal om detta. Som vi vet är det även här samma länder som inte vill göra en omfördelning som inte heller vill se något mer bindande på kvotflyktingsidan. Det problemet ser dessvärre likadant ut.

30 miljarder till Turkiet är en sanning med modifikation, Désirée Pethrus, för det här går inte till Turkiets statskassa, och det var vi noga med från början. Det här stödet ska gå till flyktingarna. Det ska gå till boende, till skolor och till annat som flyktingarna behöver, och då ska det inte kanaliseras via Turkiets statskassa, utan det ska göra nytta på marken för flyktingar.

När jag har frågat efter detta är det precis så det görs. Det går inte till Turkiet, men jag tycker att det är viktigt att vi håller i detta, för det är många flyktingar där som behöver en bra hjälp, och kan vi se till att barnen får skolgång och så vidare ska vi göra det.

När det gäller brexit, fonder och slutsumma ingår det i förhandlingen. Det är det som måste vara en del av förhandlingen, naturligtvis.

Jag kommer inte ihåg den exakta frågan om Pesco, men vi har ju sagt att vi vill vara med i det samarbetet. Jag tror inte att vi har fått exakta projekt, och vi har ännu inte klart exakt vilka insatser som vi vill delta i, men den beredningen pågår.

Avsikten var nämligen att det skulle ha gjorts ungefär vid den här tidpunkten för alla länder. Det är dock lite förskjutet, så nu pågår en diskussion om vad Pesco ska bygga på och vad det ska vara. Sedan är avsikten att vi framemot årsskiftet ska kunna komma fram till någonting gemensamt.

Anf. 15 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill återigen tacka statsministern för svaret på frågorna som vi har ställt.

Jag tycker att det är väldigt bra att statsministern poängterar det här med att genomföra det som redan är beslutat. Inte minst viktigt är ju att man verkligen kommer fram vad gäller migration liksom de andra frågorna som vi har prioriterat, som arbetslöshet och säkerhet.

Det är självklart att det måste föras en framtidsdiskussion i EU. Inte minst tror jag att det är viktigt inom eurozonen men självklart också kopplat till EU-27, självklart, angående hur man ska hantera olika frågor.

Jag kan bara säga att flera av utskotten just nu håller på att bereda den diskussion som Juncker har initierat genom sina olika faktapapper. Det är ett spännande arbete som vi ska fortsätta med.

Anf. 16 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag ska inte här och nu gå in på den sociala pelaren som det öppnades en diskussion om, men jag ser fram emot det samråd vi kommer att ha inför toppmötet i Göteborg, där man kommer att ta beslut. Tusk har ju till och med skrivit nu att det ska vara en sådan här decision note, det vill säga att man ska ha en ny metod för att snabbt komma fram till beslut. Jag ser alltså fram emot den diskussionen när vi kommer att ha den.

Statsministern säger att nu är det inte tid att bygga nya projekt och nya institutioner inom Europa, givet diskussionen om det framtida Europa. Jag instämmer i att det inte är tid att göra det. När statsministern också säger att nu är tid att genomföra det som redan är beslutat så instämmer jag i det också: De viktigaste utmaningarna är implementering, men också att vi ser en bantad och stram EU-budget. Det är de två viktigaste frågorna.

Min poäng är ändå att oavsett om det är tid nu eller inte så är vi emot flera av de förslag som nu ligger på vårt bord – vilket som. Flera av de förslag som nu ligger på bordet går långt i en federal riktning, så jag ser fram emot och hoppas att statsministern kommer tillbaka för att presentera i de enskilda delarna hur Sverige och Sveriges regering kommer att engagera sig för att stoppa de mest långtgående förslagen.

Statsministern sa här att det finns en del inslag som Sverige inte har anledning att jubla över. Då blir min fråga: Vad, mer konkret, har Sverige inte anledning att jubla över? Avser statsministern redan nu, i det här skedet på toppmötet, att sätta ned foten och uttrycka motstånd mot några av dessa förslag som Sverige inte har anledning att jubla över? I så fall vilka av förslagen?

Om statsministern inte har för avsikt att sätta ned foten nu undrar jag: Varför inte?

Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Det stämmer, statsministern, att vi står långt ifrån varandra i migrationspolitiken. Jag ska inte gå närmare in på detta.

När det gäller Turkiet nämner statsministern att vi inte ska göra någonting oåterkalleligt. EU har ju ett avtal med Turkiet som ska begränsa flyktingströmmarna från Turkiet till EU, och jag tror att det är lite grann det som statsministern syftar på. Om så är fallet – nej, okej, det är någonting annat, men det är väl en bidragande orsak i alla fall.

Frågan är alltså om detta är en del av bedömningen varför vi inte ska göra någonting oåterkalleligt mot Turkiet, alltså att vi är beroende av Turkiet och vill ha Turkiet närmare EU. Det finns ju inte så himla många andra fördelar med att ha med Turkiet i EU och Nato. Det är ett land med 90 miljoner invånare och en bnp som är en fjärdedel av Sveriges. Landet har stora sociala problem och står långt från oss demokratiskt och i värderingar. Man har också en hög andel korruption. Turkiet skulle även medföra en väsentligt större EU-avgift, eftersom vi ska jämna ut skillnader mellan länderna i EU. Det är ju därför vi har de här sociala programmen inom EU.

Det finns alltså ganska många nackdelar med ett Turkiet i EU, men det kanske är fördelar enligt regeringens syn – jag vet inte.

Oavsett vad – om det är så att vi ska värna våra relationer med Turkiet på grund av migrationsströmmar måste vi också göra det med Marocko, Algeriet, Tunisien, Libyen och även Egypten, eftersom dessa länder, delvis, är nuvarande eller framtida platser för migrationsströmmar. Det är ju därför vi har haft en massa båtar som har åkt över Medelhavet. Och även om regeringen får som den vill och vi får med Turkiet i unionen senare så gränsar landet till Irak, Syrien och andra länder, vilket i sin tur kan innebära framtida utmaningar, minst sagt.

Jag skulle därför bara vilja säga att jag inte tror att man ska vara så rädd för att göra någonting oåterkalleligt, utan vi kanske redan nu definitivt faktiskt ska ta avstånd från ett framtida Turkiet i EU. Turkiet har inget i EU att göra, och 97 procent av deras geografiska placering är också i Asien. Jag vill bara understryka detta.

Vad gäller Pesco som statsministern nämnde så hävdar han att det är frivilligt. Ja, det är frivilligt. Det står i fördraget att man har rätt att ha samarbete inom försvarsområdet. Men det jag ifrågasätter är inte om det är frivilligt eller inte just nu. Det jag nämnde var att det stora regeringspartiet Socialdemokraterna tidigare har ändrat sig i stora, avgörande frågor och även skulle kunna ändra sig i den här frågan. Vi har redan ett parlament som är positivt inställt till en integrering på försvarsområdet, som man benämner det, alltså ett EU-försvarshögkvarter, en EU-armé och så vidare, fullt i enlighet med vad Juncker faktiskt vill.

Det jag skulle vilja ha svar på från regeringen är om man är beredd att i dag deklarerar att man inte i framtiden, aldrig någonsin, vill se någon sådan försvarsunion. Annars spelar det ju ingen roll att man från regeringen och från statsministerns sida säger att det här är frivilligt i dag, för det var ju inte det som var min poäng. Det är också därför jag tycker att man ska vara försiktig med att gå med i något dylikt.

Jag vill också instämna med dem som vill ha mer kritik mot Turkiet tydligt inskrivet i slutsatserna. Om man inte kan skriva in att vi ska ta avstånd från ett framtida Turkietmedlemskap, vilket jag tycker att man ska göra, kan man åtminstone skriva in kritiken mot Turkiets förehavanden sedan en ganska lång tid tillbaka nu. Flera partier har nämnt några exempel på varför; jag har också nämnt exempel på varför. Jag skulle vilja se någonting i stil med detta.

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Först vill jag säga till Marie Granlund att det naturligtvis finns en sådan balans, genom att genomföra det vi ska, och man kan naturligtvis ha framtidsdiskussioner. Men vi har sagt att vi inte ska lägga mer på tallriken nu än vad vi faktiskt klarar av, så att vi kan visa medborgarna att det här är någonting som gör skillnad i deras vardag. Det är nog det viktigaste nu för att börja bygga legitimitet på riktigt.

Nej, Ulrika Karlsson, det blir inget beslut i Göteborg, inte om någon social pelare heller. Det vore bra om man kom överens om den sociala pelaren före Göteborg, och då skulle det möjligtvis kunna bli en signering där av de tre, så att säga. Men något beslut kommer det inte att bli i Göteborg. Det har varit klart från början, och det är precis samma status nu.

Det ligger inte heller några förslag på bordet. Det är klart att stats- och regeringschefer har möjlighet att ha synpunkter på EU-samarbetet – som jag sa kommer jag själv att ha det om en liten tid – men det innebär inte att frågorna per automatik ligger på EU:s bord för behandling. Så fungerar det inte, utan det får i så fall bli en senare fråga, och där håller vi i principen att vi ska göra det vi kan och att vi har ett gemensamt ansvar för detta.

Vad vi inte jublar över är exempelvis ambitionen här att ha mer beskattning på EU-nivå. Det är en typisk sådan fråga, men det ligger liksom inte på bordet för behandling. Men det är ingen hemlighet vad vi tycker i det, och det ger vi uttryck för vid olika tillfällen. Jag tänkte dock inte föra in fler diskussioner på det här toppmötet än vad vi har, men alla vet vad vi tycker.

Jag tror inte att vi kommer så mycket längre, Johnny Skalin. Här finns en bred samstämmighet. Det är säkert några som vill gå hårdare fram, till exempel Danmark och Österrike, men det är ju inte så att det här bygger på överenskommelsen om flyktingar. Det handlar inte om det utan om att det vi ser i Turkiet är en mycket besvärande och oroande utveckling när det gäller demokrati, mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och så vidare.

Det är också så att i Romfördraget nr 2, om jag får kalla det så, som undertecknades tidigare i år sa vi att EU har en roll att spela i vår omvärld. Vi är inte bara en krets för just de här medlemsländerna och vad som händer där inom, utan EU har ett viktigt ansvar för vad som händer i omvärlden. Vi ska inte ta på oss ansvar för allt som händer, men vi har ett ansvar att se till att också vår omvärld utvecklas på ett bra sätt, därför att det gynnar oss själva. Vi har kraft att göra saker.

Dessutom är de demokratiska krafterna i Turkiet väldigt tydliga när det gäller detta: De vill *inte* att EU ska bryta med något oåterkalleligt beslut. Det är de mycket tydliga med, och det är väl en signal som jag tycker att vi ska ta till oss. Åtminstone gör vi det, och regeringen står för den linjen.

Angående en tydlig kritik mot vad som händer i Turkiet är det så att det går åt fel håll, men vi ska också se till att inte fatta några oåterkalleliga beslut som gör att vi inte längre har den här dialogen med Turkiet. Det vore direkt kontraproduktivt. Det är det vi arbetar efter.

Samma sak när det gäller försvarsfrågan. Det är ingen union med några skyldigheter, utan vi kliver in utifrån ett mellanstatligt samarbete. Sverige bestämmer vad vi ska bidra med, och vi ska återkomma i den delen.

Anf. 19 ORDFÖRANDE:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt. Jag har uppfattat en avvikande mening från Sverigedemokraterna och en från Vänsterpartiet.

Tack, statsministern med medarbetare, för er medverkan under EU-nämndens sammanträde! Under punkten Övrigt finns det ingenting i dag. Vi noterar att nästa sammanträde äger rum fredagen den 20 oktober kl. 09.00 i EU-nämndens sessionssal RÖ9-54.

Jag förklarar sammanträdet avslutat.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDE	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 MARIE GRANLUND (S)	4
Anf. 4 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	5
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	7
Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD)	8
Anf. 7 ORDFÖRANDE	10
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	10
Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C)	12
Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V)	12
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 12 TINA ACKETOFT (L)	15
Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	16
Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	17
Anf. 15 MARIE GRANLUND (S)	19
Anf. 16 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	20
Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD)	20
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	21
Anf. 19 ORDFÖRANDE	22